

Jugosl. mirno sprejela preureditev-MacDonald v Ameriki

"KRALJEVINA JUGOSLAVIJA" KONČNO SPREJETO KOT
URADNO IME DRŽAVE. — KRALJEVINA RAZDE-
LJENA NA DEVET NAPOL AVTONOMNIH BANO-
VIN.

Belgrad, Jugoslavija. — Ka-
kor se poroča, je jugoslovan-
sko ljudstvo sprejelo vest o no-
vi uredbi države z mirno
hladnostjo; sprejelo jo je, ka-
kor nekaj pričakovanega, kar
bi bilo moralo že zdavnaj pri-
ti. A zdi se, da jo je sprejelo
tudi z malim razočaranjem,
kajti pričakovalo je več.

Po novi uredbi, ki je prišla v
veljavo s 4. oktobrom, je kra-
ljevina Srbov, Hrvatov in Slo-
vencev, ali skrajšano SHS, ka-
kor je bilo do zdaj uradno
ime, prenehala obstojati. Skraj-
ni čas je že bil, da se je to
spakedrano ime odstranilo,
kajti odgovarjalo je prav ma-
lo resničnim razmeram in bilo
je upravičeno predmet mnogim
bolj ali manj posrečenim do-
tipom. Po novem ukazu se zdaj
imenuje država kraljevina Ju-
goslavija.

Po isti uredbi se tudi Ju-
goslavija deli v devet, napol sa-
mostojnih provinc, ki so po ve-
čini imenovane po njih glavnih
rekah, namreč Drava, Sava,
Vrba, Primorje, Drina, Zeta,
Donava, Morava in Vardar.
Te province so dobile ime "ba-
novine". Mesto Belgrad skupno
z Zemunom ne pripada nobeni
banovini, ampak po vzorcu
mesta Washington tvori samo
za se svojo lastno pravico. Vsa-
ka banovina ima pravico odlo-
čati v lastnem delokrogu o
mnogih manjših zadevah; v
glavnih, važnih zadevah pa je
podvržena osrednji vladi.

Kakor se vidi, je Slovenija
razdeljena v dve banovini,
namreč v savsko in dravsko.
Če je to dejstvo resnično, so
pač boritelji za avtonomijo
Slovenije razočarani, kajti
Slovenija je že itak majhna, in
še ta mali kosček je razdeljen
v dva dela. Upravičeno se to-
rej v siluje misel, da se je de-
litev vršila po geslu: Divide et
impera, kajti razdeljena Slove-
nija pomenja kaj malo. Prišla
je torej avtonomija, za katero
so se borili skoraj deset let, a
težko, če je prišla v taki obli-
ki, za kakršno so se borili.

UPOR IN IZGREDI UJET- NIKOV

Canon City, Colo. — Več-
krat smo tekmo zadnjih mese-
cev imeli priliko slišati in čita-
ti o uporih v raznih jetnišni-
cah širom naše Unije. Brez-
dvomno pa je zadnji upor, ki
je izbruhnil pretekli četrtek v
coloradski jetnišnici v Canon
City, po obsegu največji in po
značaju najresnejši. Smrtna
žrtve upora je bilo sedem paz-
nikov. Upor se je pričel tekmo
opoldanskih ur in je stražnike
presenetil popolnoma nepri-
pravljene. V nekoliko minutah
je okrog 500 jetnikov vdrlo v
jetniško orožarno, se oborožilo
s puškami in municijo, ujelo
sedem paznikov in pričelo stre-
ljati skozi okno na ostale straž-
nike na dvorišču. Ti so ogenj
vračali in razvila se je prava
bitka. Jetniki so stavili zahte-
vo, da se jih pusti na svobodo.
Ker se jim je ta zahteva odbi-
la, so ustrelili prvega ujetega

HOOVER IN MAC DONALD KONFERIRATA

Predstavnika dveh najmočnej-
ših svetovnih sil si segla v
roke k vzajemnemu sodelo-
vanju pri upostavitvi stalne-
ga miru.

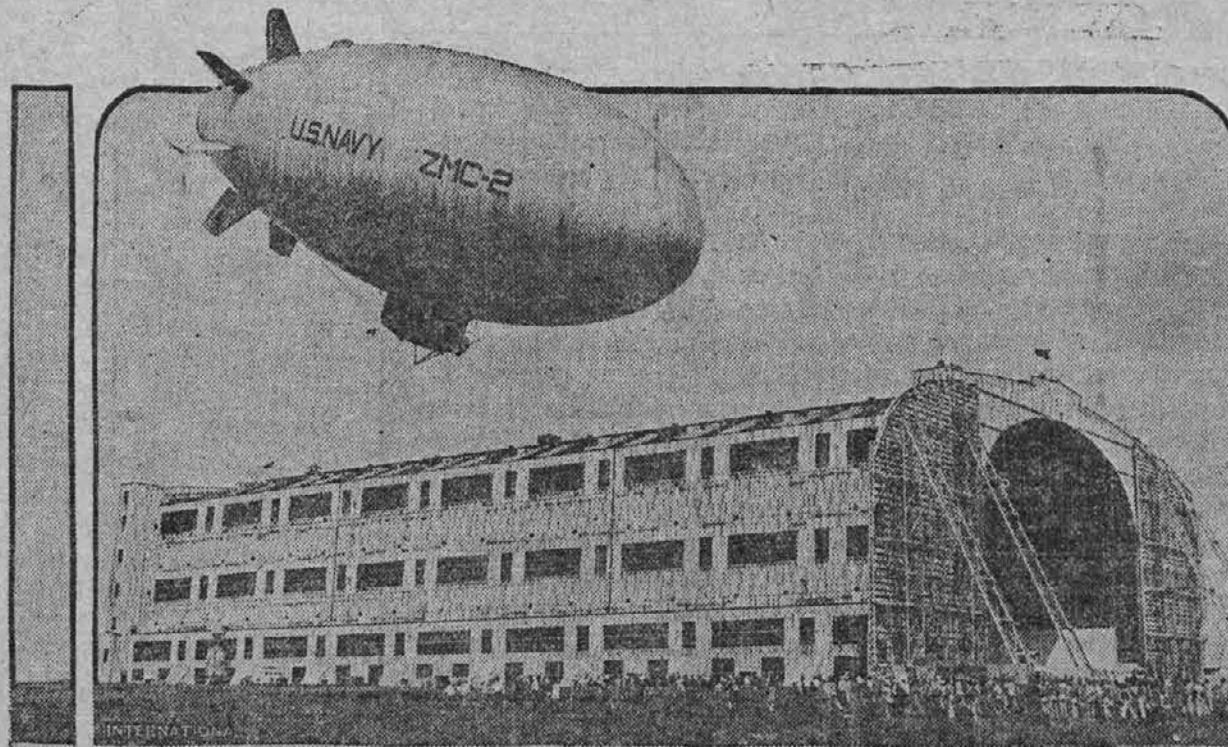
Washington, D. C. — Dve
najmočnejši, najvplivnejši, dve
odločujoči sili sveta ste si po-
dali roke, da se na prijateljski
način pogovorite o ovirah, ki
jim še stojijo napoti do resnič-
nega zblizanja in do ustano-
vitve trajno mirovnih odnoša-
jev. Pravijo, da se dva člove-
ka z nasprotno različnima zna-
čajema izpopolnjujeta in da v
skupni zvezi njih vzajemno de-
lovanje rodi najlepše uspehe;
ako je ta rek resničen, potem
lahko s trdnim upanjem pričaku-
jemo, da bo prizadevanje
dveh, po značaju tako različ-
nih držav, kakor ste Anglija
in Amerika, rodilo krasne sa-
dove. Prva, Anglija, je po na-
činu vladanja zmerno prole-
tarska, in nje predstavnik,
MacDonald, je sam član delav-
ske stranke; a druga, Ameri-
ka, je pa znana kot kapitali-
stična država, kljub svojemu
demokratskemu ustroju.

Angleški ministerski pred-
sednik, Ramsey MacDonald, je
prispel v Washington pretekli
petek. Glavni namen njegove-
ga obiska v Zed. državah je
predvsem, postaviti podlago za
nadaljnja pogajanja glede raz-
orožitve in s tem zasiguranja
stalnega svetovnega miru. Je
torej ta obisk, kateremu so na-
deli ime "poslanstvo miru",
nekaka predigra k splošni raz-
orožitveni konferenci, katere
se bo udeležilo nadaljnjih pet
svetovnih velesil in ki se bo vr-
šila v januarju prihodnjega
leta. Ker so tozadavne sporne
točke najbolj ostre med An-
glijo in Zed. državami, je bilo
torej potrebno, da se s tem
obiskom ugledajo tla za na-
daljnje dogovore.

— Bukarest, Romunija. —
Iz maščevanja, ker je pred me-
seci dal vojakom ukaz, da so
streljali na stavkujoče rudar-
je, se je neki 20 letni mladenič
približal avtomobilu romunske-
ga ministra za notranje zade-
ve ter oddal proti ministru dva
strela, ki pa nista zadela. Ta-
koj po atentatu je bil mlade-
nič aretiran.

paznika in ga vrgli skozi okno
na dvorišče. Tako so storili s
štirimajstimi pazniki, ko se jim je
štirikrat odrekla svoboda. Konec
pobjem je napravil oklopni
avtomobil, ki je prispel v pe-
tek zjutraj iz Denverja in se
lahko približal prav do vrat
jetnišnice. Uporniki so imeli v
vsem pet voditeljev in vsi so
mrtvi; trije izmed njih so izvr-
šili samoumor, ko so videli, da
je upor izgubljen. Ostali ujet-
niki so se mirno podali.

NOVI VOJAŠKI ZRAKOPLOV ZED. DRŽAV.

Slika nam kaže, novi zrakoplov naše Unije, ZMC-2, ki se je pred kratkim vrnil s poleta iz Detroita v Lakehurst, N. J., kjer je štacioniran. Pri vrnitvi so našli na njem sledove dveh krogel iz puške, za katere si ne morejo razlagati, na kak način jih je dobil.

KONCERT PEVCA BANOVCA

Koncert preteklo nedeljo žel
visek usepha. — Dovršeni
nastop in krasni glas umet-
nika pridobil srca vsega ob-
činstva.

Chicago, Ill. — Z zadovolj-
stvom v srcu smo odhajali iz
dvorane. Dosti smo pričakova-
li in kjer se dosti pričakuje,
sledí navadno razočaranje.
Ravno nasprotno se nam je
zgodilo v nedeljo. Dobili smo
več, kakor smo pričakovali.
Ne čudimo se, da je ljubljans-
ka opera postavila g. Banovca
za prvega pevca; s pevcem ta-
kih zmoglosti bi se postavilo
še kako drugo, večje gledali-
šče. Takoj s svojim nastopom
si je mahoma pridobil srce
vsega občinstva. In potem njegov
glas; poslušali bi ga vedno in
vedno, kar naprej.

Izborni sestavljen spored.
Takoj s prvo pesmico "Tiha
luna jasno sijé" nam pevec
pokliče v spomin, da je tam
nekje mili naš rodni dom in z
ginjenostjo in hrepenjem v sr-
cu potožimo s pevcem: "Bog
ve, kraj ga videl bom". Preko
drugih mojstersko izpeljanih
točk in preko mogočnih arij
svetovnih oper nas potem u-
metnik v duhu popelje v to
krasno domovino, v zeleni
stajeri. A le za trenotek; takoj
nam da zopet čutiti, da je bila
to le iluzija, in s staro, a vedno
novo pesmico "Gor čez jezero".
ki jo je nad vse ginljivo izve-
del, zopet tožeče vzdihnemo z
njim "Kje je ljubi, dragi
dom"? A pevec nas ne pusti
dalje žalovati; bili smo popol-
noma v njegovi oblasti in z
nadaljnimi veselimi pesmicami
vzbudi v nas mahoma razigra-
no veselje in solze radosti iz-
podirajo solze ginjenja v na-
ših očeh. Višek veselosti pa
ustvari poredni fant pod oken-
cem, točka, ki je žela gromoviti
aplavz.

Umetnik, iskrene Ti čestitke
k uspehu.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

KRIŽEM SVETA VATIKAN SE POGAJA Z RUSIJO

Chicago, Ill. — Prva žr-
tev državnega zračnega zaka-
na je bil E. L. Faulkner, pilot
Monarch Aircraft Co. iz Rock-
ford, Ill. On je bil prva oseba,
ki je bila aretirana "vsled ne-
rednega letanja", kakor so do
zdaj aretirali avtomobiliste
vsled neredne vožnje.

Berlin, Nemčija. — No-
vi nemški brzoparnik Europa,
podoben parniku Bremen, bo
dogotovljen v začetku druge-
ga leta in je določeno, da bo
19. marca 1930 nastopil svojo
prvo pot v Zed. države.

Los Angeles, Calif. — Do-
čim na pretežno večino prebi-
valcev Amerike pritiska ob-
čutno hladno vreme, imajo v
Los Angeles pravo poletno vro-
čino. Pretekli petek je namreč
dosegla temperatura 88 sto-
pinj in se še za dalje časa obe-
ta podobno vreme.

Manila, P. I. — V neko
vas črnece v tukašnji bližini
se je zateklo 10 ubeglih ujet-
nikov. Vojaške čete so zahte-
vale od vaščanov, da jim ujet-
nike izročé. V odgovor so za-
čeli vaščani streljati na voja-
ke z zastrupljenimi puščicami.
Vojaki so nato otvorili ogenj
na prebivalce in pobili vse, ra-
zen enega štiriletnega otroka.

Moskva Rusija. — Že
dolgo pogrešajo francoskega
letalca Costea, ki se je nabajal
s svojim aeroplanom na pole-
tu okrog sveta. Zadnje sled
imajo o njem z dnem 29. sept.
ko je preletel rusko-kitajsko
mejo in od tedaj je izginil. Bo-
je se, da je postal žrtev nemir-
ov med obema državama in
da so ga Kitajci smatrali za
Rusa, ker je bil njegov aero-
plan rdeče pobarvan, ter ga
pomotoma izstrelili.

London, Anglija. — Kakor
poroča fašistovski list "Il Teve-
re", se med Vatikanom in so-
jetsko Rusijo vršijo pogaja-
nja, ki naj bi dovedla do ver-
skega konkordata med katoli-
cizmom in boljševizmom. Kraj
pogajanj je v Berlinu; Vati-
kan zastopa papežev nuncij,
Msgr. Pacelli, Rusijo pa so-
jetski poslanik v Berlinu, Kre-
stinski.

Kakor znano, se je takih
pogajanj že več vršilo, a ved-
no se potekla brezuspešno,
dočim se upa, da se bodo se-
danja povoljno iztekla, dasi
delajo težki ruski pogoji ve-
like ovire Rusija se namreč upi-
ra, da bi priznala višjo kato-
liško duhovščino, škofo in nad-
škofo Dalje ne priznava pravi-
ce cerkvam, da bi lastovale
posestva in pravi, da morajo
duhovniki živeti le od milošč-
ne verskih pripadnikov. Tudi
ne dovoli duhovnikom, da bi
vzdrževali svoje šole in druge
vzgojne zavode, niti ne, da ti
vršili kakršno koli propagan-
do; pač pa je pripravljena do-
voliti svobodo bogoslužja v
cerkvah.

Sedanji papež Pij XI. je bil
svoječasnno papeški nuncij v
Warsavi in od tedaj je ves
vnet za povzdigo katolicizma
v vzhodni Evropi, in zlasti se
trudi, najti kak način, da bi
privedel razkolne Slovence
zopet nazaj v katoliško cerkev.
Le njegova gorečnost za reše-
vanje duš ga navaja k temu,
da se spusti in pogajanja s ta-
kim zagrizenim sovražnikom
cerkve, kakor je sovjetska Ru-
sija; saj se je nekoč v nekem
govoru izrazil, da bi bil pri-
pravljen, stopiti v pogajanja
celo s hudičem, ako bi mogel
s tem rešiti kako dušo.

Iz Jugoslavije.

UBOJ V VINOGRADU RADI TEGA, KER GA JE POSVA-
RIL. — NEZGODA V TRBOVELJSKEM PREMOGO-
KOPU. — RAZNE DRUGE VESTI IZ RAZNIH KRA-
JEV STARE DOMOVINE.

Nesreča v kamnolomu in uboj
pri trgatvi.

Novo mesto, 18. septembra.
V samotnem kamnolomu pri
Pogancah sta kopala pesek 71-
letni upokojeni cestar Jože
Sinkovec in 55-letni Jože Bla-
tnik, oba iz Gotne vasi. Pri de-
lu se je pokazala potreba, da
razstrelita več skal. Pripravi-
la sta orodje za vrtanje in za-
čela vrtati v 16 metrov viso-
ko navpično skalo luknjo za
razstrelbo. Nista še končala
tega dela, ko se je skala izne-
nada podrla in oba zasula. Jo-
žeta Sinkovca popolnoma,
Blatnika pa le delno. Kljub te-
mu, da je kamenje zdrobilo
Blatniku levo nogo pod kole-
nom in da je trpel grozne bo-
lečine, je prišel — kolikor je
pač mogel — grebsti kamenje
in skale raz zasutega tovariša
Sinkovca in klicati na pomoč.

K sreči je v tem trenutku pri-
šel v kamnolom 10-letni sin-
ček Sinkovčeve hčere. Blatnik
mu je hitro povedal, kaj se je
pripetilo, nakar je fant, koli-
kor so mu dale noge stekel v
Gotno vas k Josipu Matku, ki
je takoj sklical svoje ljudi, od-
hitel v kamnolom in še pravo-
časno rešil Sinkovca smrti. O-
ba težko poškodovana delav-
ca je naložil g. Matko v svoj
avtomobil in ju prepeljal v
kandijsko bolnico. Sinkovec i-
ma poleg drugih težkih poš-
kodb zlomljenih več reber.
Njegovo stanje je zelo resno.

V vinogradu posestnika Fr.
Stareta v Grčevju so te dni o-
birali portugalko. Med trgači
sta bila tudi 63-letni Franc
Ljubi in 21-letni posestnikov
sin Anton Žagar, znan prija-
telj noža, oba doma iz Jagod-
nika, občina Trebelno. Zvečer
ko so bili delavci gotovi z de-
lom, je začel Anton Žagar pod
vinogradom klicati Ljubijeve-
ga sina Janeza:

— Janez bel' dol', nocoj
bom vse poklal!
Zaradi teh besed je napra-
vil stari Franc Ljubi Žagarju
malo pridigo, naj ne govori ta-
ko drzno in izzivajoče. Razjar-
jen je skočil Žagar proti nje-
mu in mu zasadi z vso močjo
v levo stran prsi dolg nož. Po
tem divjaškem činu je Žagar
zbežal. Stari Ljubi se je takoj
zgrudil, obliš s krvjo. Domači
so ga za silo obvezali in ga pri-
peljali smrtno ranjenega v tu-
kajšnjo bolnico, kjer se bori s
smrtjo.

Tragedija rudarske rodbine.

Zagorje, 17. septembra.
Med žrtvami strašne rudarske
nesreče v Rtanju je tudi 35-le-
tni Gašpar Koprivšek iz Kisov-
ca. V rudniku v Rtanju je de-
lal že 8 let in je s svojo vest-
nostjo postal celo jamški paz-
nik. Vedno je bil s svojo služ-
bo zadovoljen, ko pa je pred
meseči prišel na obisk k
svoji materi in sestri, je pripo-
vedoval, da sicer sam ne ve
zakaj, a da bi vendarle čim-
prej odšel iz Rtanja. Namera-
val se je izseliti na Holandsko
in se je glede izselitvenih li-
stin tudi informiral v Ljublja-
ni.

Ker pa je bila izseljeniška
kvota izčrpana, se je vrnil na
svoje staro službeno mesto.
Materi, sestri in drugim je de-
jal, da gre težko. Sam se je
temu čudil. Sedaj ga je zade-
la žalostna smrt v rovu. Vest
o njegovi smrti je rojake še
posebno pretresla zaradi ana-
logije najtežje rudarske uso-
de.

Ravno pred 10. leti se je po-
nesrečil tudi Gašparjev oče
France Koprivšek. V rovu so
ga zmečkali vozički. In kakor
nekaj oče, tako je sedaj tudi
sin zapustil ženo in štiri otro-
ke.

Na begu iz zapora ustreljen.

Sarajevo, 20. sept. Danes ob
11. dopoldne je bil zaradi tat-
vine obsojeni Djordje Selčić
odveden iz preiskovalnega za-
pora. V Kapetanovičevi ulici
je začel iznenada bežati. Ker
ga stražnik okoliškega sodišča
ni mogel dohiteti, je oddal za
bežcem Selčićem par strelav,
ki so ga pogodili. Selčić se je
zgrudil na tla mrtev. Selčić je
bil svoj čas orožnik. Zaradi
tatvine je bil kasneje odpuš-
čen iz državne službe in sedaj
obsojen.

Potreba novega pristanišča v Šibeniku.

Šibeniški gospodarski krogi
so pričeli z veliko akcijo, da se
dovrši veliko novo pristanišče
v Šibeniku. To pristanišče se
je pričelo graditi pred šestimi
leti, lani pa je bila gradnja
naenkrat prekinjena radi po-
manjkanja potrebnih finan-
čnih sredstev. Novo pristanišče
bi bilo za Šibenik in njegovo
okolico velike važnosti. Že
dalj časa se opaža v Šibeniku
pomanjkanje potrebnega pro-
stora za nakladanje in razkla-
danje blaga. Če bi se dovršilo
novo pristanišče, bi bilo ugo-
dno največji zahtevi Šibenika.
Predstavniki šibeniške ob-
čine so te dni odšli v Belgrad,
kjer bodo naglašali vso škodo,
ki jo trpi trgovski promet v
Šibeniku zaradi pomanjkanja
primerne prostora na obali.

Oproščen krivde umora.

V ječi v Ogulinu sedi neki
Anton Godina, ki je bil obto-
žen, da je izvršil uboj blizu
Sušaka. Bil je že obsojen, toda
banski stol v Zagrebu je uva-
ževal pritožbo branitelja ter
je sklenil, da se proces obno-
vi. Stol sedmorice v Zagrebu
pa je kot tretja in najvišja in-
stanca ugotovil, da je Godina
za čas uboja že dokazal alibi,
ker so nekatere priče izpove-
dale, da se je Godina nahajal
tedaj v Trstu. Godina je bil o-
proščen krivde ter bo v krat-
kem izpuščen.

ŠIRITE AMER. SLOVENEK!

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izhaja vsak dan razen nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.

Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

Naročnina:
Za celo leto \$5.00
Za pol leta 2.50
Za Chicago, Kanado in Evropo: \$6.00
Za celo leto \$3.00
Za pol leta 1.50

The First and the Oldest Slovenian Newspaper in America
Established 1891.

*Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.

Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

Subscription:
For one year \$5.00
For half a year 2.50
Chicago, Canada and Europe: \$6.00
For one year \$3.00
For half a year 1.50

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, kje imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker s tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrta dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov vrednosti ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Deset let konferenc

Zanimivo je, da se je pred nedavnim v Haagu končana konferenca vršila baš deset let potem, ko je bil sklenjen mir po svetovni vojni. V teh desetih letih so bile konference diplomatov, ki so se v večini bavile le z likvidacijo posledic svetovne vojne. Zadnja konferenca v Haagu, pravijo, da je odstranila zadnje težkoče za upostavitve svetovnega mira.

V teh desetih letih so bile sledeče konference:

Versailles od 17. do 28. julija 1919: Mirovna pogodba antante z Nemčijo in ustanovitev Društva narodov. Združene države ameriške teh pogodb niso podpisale.

San Remo 18. do 26. aprila 1920: Izpraznitev dela nemškega zasedenega ozemlja, radi katerega je prišlo do ostrih nasprotstev med Francijo in Anglijo. Tajna pogodba med Francozi in Angleži radi mosulskega ozemlja (petrolejski vrelci).

Bologna, 21. do 22. junija 1920. Konferenca antante: koncesije Francije Angliji. Francija dobi proste roke v svojem nastopanju proti Nemčiji. Sklene se stroga razorožitev Nemčije. Določijo se nemške dobave premoga.

Spaa, 5. do 16. julija 1920: Sklene se vojaška konvencija med državami antante. Štiri konvencije z Nemčijo, izsiljene z grožnjo, da Francozi zasedejo Ruhr; razorožitev, dobave premoga, restavracijo po vojni razdejanih francoskih pokrajin, zasledovanje vojnih zločinov.

Brussel, 24. septembra do 4. oktobra 1920. Prva konferenca društva narodov radi finančnih vprašanj. Bila je brezuspešna.

Brussel, 16. do 22. decembra 1920. Druga mednarodna finančna konferenca (konferenca strokovnjakov). Šlo je za izvedbo restavracije francoskih pokrajin s strani Nemčije. Tudi ta je bila brezuspešna.

Wiesbaden, 6. do 7. oktobra 1921. Pogodba med ministroma Loucheuree in Rathenau o nemških dobavah za restavracijo severne Francije in o dobavah industrijskega in železniškega materiala. Pogodba o dobavah premoga.

Washington, 19. novembra 1921 do 11. februarja 1922. Razorožitvena konferenca, sklicana od predsednika Združenih držav. Zaključek: Pet pogodb in več manjših konvencij. Francija odkloni splošno razorožitev na suhem.

Cannes, 6. do 12. januarja 1922: Konferenca (Briand, Lloyd George, Rathenau) je predčasno končala radi padca francoske vlade.

Genova, 10. do 19. maja 1922: "Gospodarska" konferenca sklicana na željo Italije. Zaključek: 8-mesečni modus vivendi z Rusijo in v Rapallu (blizu Genove) sklenjena nemško-ruska trgovinska pogodba.

Pariz-Berlin, 22. januarja do 2. oktobra 1924. Določitev premoženja Nemčije in načina plačevanja reparacij. Določilo se je, da ima Nemčija plačevati letno 2500 milijonov zlatih mark.

London, junij-julij 1925. Konferenca vseh na nemških reparacijah zainteresiranih držav. Sprejet je bil tako zvani Dawesov načrt.

Lausanne, 7. junija 1925. Konferenca Briand, Chamberlain. Sklep: Na iniciativo Nemčije se sklone sprejeti varnostna pogodba.

London, od 1. do 5. septembra 1925: Konferenca juristov o varnostnem paktu.

Locarno, 5. do 16. oktobra 1925. Glavni rezultati: Varnostna pogodba za zapad, sklenjena med Nemčijo, Francijo, Anglijo, Italijo in Belgijo. Razsodiščne pogodbe med Nemčijo in Francijo in Francijo in Belgijo. Razsodiščne pogodbe med Nemčijo in Poljsko ter Nemčijo in Češkoslovaško. Varnostna pogodba stopi v veljavo šele, ako postane Nemčija članica društva narodov. (Briand: "Iz Locarna mora zrasti nova Evropa!")

Za tem je bilo še nekaj drugih konferenc, kot konferenca za sprejem Kelloggovega mirovnega pakta. Letos, v Haagu, kjer se je določila vojna odškodnina raznim državam, in te dni so končali zborovanje v Ženevi. Zdaj pa konferenca MacDonald in Hoover v Washingtonu za razorožitev na morju.

Konference, konference, konference... Vendar pa kljub desetletnemu neprestanemu konferiranju med diplomati se narodi in države še vedno pisano gledajo in le najmanjše iskricke je treba, pa zna zaropotati in svet potisniti v vojni kaos.

SPOMIN NA ODLIČNE GOSTE, KI SO POSETELILI NASELBINO.

Cleveland, Ohio.

Kot predsednik Amerikanskega Jugoslovanskega Kluba, si štejem v dolžnost, da na tem mestu napišem par vrstic v spomin velikim gostom, ki so poselili našo naselbino v velikih dneh, ki smo jih imeli pretečene dni.

Imel sem priliko in čast biti gost in spremljevalec častnih gostov, katerih imena zaslužijo, da so med nami večkrat zapisana z debelimi črkami.

Prvi izmed teh častnih gostov je: Zasluženi in visoko spoštovani Dr. Leonid Pitamic, Ambasador (poslanik) Jugoslavije, kateri se nahaja v stolici Amerike, Washingtonu, D. C. Ta častni gost je sedaj posestvil v drugič našo Jugoslovansko naselbino. Mnogi so ga imeli čast srečati in mu stisniti desnico v pozdrav prvič in v drugič. Mnogi so v njem spoznali velikega moža in sina domovine, ki je vreden da mu je domovina poverila najvažnejši urad v največji državi sveta, v Ameriki kjer zastopa 13 milijonski narod Jugoslavije.

Dr. Leonid Pitamic je silna oseba. Ne po naravni velikosti, marveč po visoki izobrazbi, učenosti in zmognosti.

Dr. Leonid Pitamic je bistrega značaja, zelo pazljiv in natančen v svojih besedah, pri tem pa tudi ljubezniv in naklonjen, vsakemu še tako neravnodušnemu ali neizobraženemu obsevalcu. Njegova olik, pa naj si bo to njegova želja ali navada je, da vsakemu streže ali želi streči on. Radi tega si pridobiva tako velik in silen utis, da ga vsi, ki ga srečajo in z njim nekoliko občejujo, takoj visoko spoštujejo. Vsega tega sem se temeljito prepričal, ko sem slišal izraze onih, ki so mi o njem sami izjavljali. Radi tega naj veljajo moje besede resnične, ako sem zapisal, da je vreden sin naroda.

ki ga zastopa. Ter da dela svojih stvari, ki ga je poslala v Ameriko. S tem pa tudi pridobiva Dr. Pitamic domovini Jugoslaviji, katero zastopa — tukaj v Ameriki upliv, ker v njem spoznavamo, da je naša bivša domovina in rodna mati še živeča, ker ima tako velike sinove, kateri jo zastopajo. Mi moramo vedeti, da je stališče ministra, Dr. Leonid Pitamic, kot zastopnika države Jugoslavije tro - imenega naroda teško, ker smo mi kolikor toliko sebični in ponosni na našo narodnost. In ker le preveč pozabimo ali se pa še nismo navadili priznati tega, da smo že precej časa skupni Jugoslavoani. A v kljub temu je Dr. Leonid Pitamic zmožen občejuvati z nami tako ljubeznjivo in v govorjenju tako prepričevalno, da se v njegovi družbi počutimo pravi bratje Jugoslavoani, to sem doživel že mnogokrat videč z lastnimi očmi, še bolj so me pa v tem potrdile besede onih, ki so poprej v tem pogledu trdili vse drugače: Toraj je v tem pogledu moja trditve popolnoma resnična, ako sem rekel, da je Dr. Pitamic, minister ali poslanik države Jugoslavije silna moč, za pridobitev vsakega, kateri občeju z njim vsaj nekaj besed.

V osebnem pogovoru z njim, mi je Dr. Leonid Pitamic priporočal posebno nekoliko: "Prosim, skušajte med seboj delovati na to, da bo vaši časopisi opustili med seboj nepotrebne zabavlječe, ali opazke, ki se tičejo odnošajev tro-imenega naroda tukaj ali v domovini, to radi tega, ker s tem nikomur ničesar ne koristijo, na drugi strani pa mnogo škodijo". "Delajte med seboj vedno tako, da bo vaše časopise poročalo o vsem, kar se med vami Jugoslavoani dogaja ali prireja, v narodnem, trgovskemu ali v verskemu oziru, tako bote s tem množili moč samih sebe v Ameriki, kakor tudi pomagali svoji domovini rodni materi." Besede Dr.

Leonid Pitamica so bile mnogo bolj perfektne in umestne, kakor tukaj zapisano, in imele blagi namen.

Takega gesta želimo še imeti v svoji sredi, zelo dobro in potrebno pa je, da bi se takega gosta in iskrenega državnega zastopnika povabilo še v druge naselbine, da bi Jugoslovansko ljudstvo spoznalo v njem, da je njih bivša domovina dobro in vredno zastopana v Ameriki, ter da bi se spoznali, kako potrebno je, da tu diki tukaj bolj sodelujemo kot Jugoslavoani in ne samo po posameznih imenih, to lahko storimo, če tudi drugače posamezno vstrajamo.

Dr. Leonid Pitamic, je dospel v Cleveland, nekaj po svojemu uradnemu poslu, nekaj pa na povabilo dveh različnih in zelo pomenljivih narodnih prireditelj, ki so se vršile minole dni namreč: Velik Jugoslovanski Banket in razstava katere prireditve je Dr. Leonid Pitamic obe posestil.

Drugi častni gost med nami je bil Mr. Milijaš John, tudi sin Jugoslavije, kateri dela čast imenu Jugoslovanskega naroda v Ameriki. Jugoslavoani so njemu priredili po sodelovanju Hrvatskega Republiškanskega kluba velik Banket v Hrvatskemu narodnemu domu, kjer se je zbralo v nedeljo večer veliko Jugoslavoanov in častnih udeležencev. Med njimi tudi nekaj mestnih uradnikov, njegovi stariši in še drugi iz naselbine. Mr. Milijaš je član Indian Baseball Clevelandškega žogometnega kluba in poznan najbolj spreten žogometalec, kateri je s svojo spretnostjo pridobil mnogo zmag za Cleveland in tako s tem zaslužil veliko ime za Jugoslavoane. On je star okrog 30 let, rojen v Srbiji, dospel v Ameriko, ko je bil 4 leta star. Govori hrvatsko in je pravi gentleman v občejuvanju ter ne kaže niti najmanjšega ponosa za velike zasluge, ki jih je pridobil sebi in svojemu žogometnemu klubu. Nedeljski večer je omenjeni častni gost v navzočnosti njegovih starišev John Milijaš od govornikov prejemal številne čestitke, ki so vsem prihajale iz srca.

Tako vidimo, kako bogati smo Jugoslavoani, vsaki narod ima nekaj kar je vredno, da vedo tudi tukaj v Ameriki. In ako mi vse to, kar imamo kot posamezni narodi združimo v eno ali pod eno ime, pod katerim smo bolj poznani v Ameriki nego pod svojim imenom, namreč, pod ime Jugoslavoanov, koliko bolj smo in bomo upoštevani! Naprej za združeno ime Jugoslavoanov! Kakor doma, tako tudi v Ameriki, s tem bomo svoji rodni materi domovini pomagali, sebi tukaj pa dvignili častno ime, da smo zavedni Jugoslavoani, če tudi smo Amerikanci. Bog želi tudi narodne sinove! Naj bi jih domovina naša še mnogo rodila, tako bo živel sedaj ustajajoči in osvobodeni narod, ki je bil toliko let tlačan in teptan pod tujim gospodarstvom.

Anton Grdina.

MILWAUŠKI ŠLAPICI V ALBUM.

West Allis, Wis.

V štev. 39. lista Obzor, ki izhaja v tukašnji sosedni naselbini Milwaukee čitam o "Dolarski ljubezni" naše domovine. V tem članku urednik Obzora zagovarja na vse pretege staro domovino in zraven se na pobalinski način zaletuje v urednika Am. Sl. Ta jezva izvira menda radi tega, ker je urednik Am. Sl. pred nedolгим povedal, da je urednik Obzora oseba, ki ne pozna dobro naših ameriških razmer, ker ni dovolj časa v Ameriki. Mr. Staut je to silno zametil. Najbolj pa menda še zato, ker je bila javnost opozorjena, da je taktika tega časopisja švigašvagarstva, kar lahko vsak vidi, da je res.

Mr. Staut, res je, da Vi ne poznate razmer ameriških Slovencev, če bi, bi Vaš list ne pisal take budalosti! Nikar ne mislite, da bo kdo slepo za Vami kimal in sledil Vaši poti, ki ni stanovitna. Tudi ne mislite, da čitatelji odobrujemo, kar Vi pišete. Kar se tiče urednika Am. Sl. rečem to, da ga pisec teh vrstic pozna že nad petnajst let, kot moža poštenjaka, odločnega katoliškega moža, na katerega se je vsak čas za zanest. Slišal sem ga le dvakrat, ko je govoril enkrat v West Allis in drugič v Milwaukee na slavnostih katoliških društev. On je že mnogo naredil za ameriške Slovence in tudi staro domovino. Resnica je, da ne bi imeli katoliškega dnevnika, da se ni trudil kakor se je on pa Rev. Černe, Rev. Zakrajšek in drugi. Spominjam se, ko je pisal članke in agitiral za Slovensko narodno zvezo, ko se je šlo za osvoboditev stare domovine iz avstrijske sužnosti. On je mož, katoliški mož, vsaj doslej je bil in je upati da bo tudi v naprej. On je delal za Slovence, ko ste Vi mogoče še v frakeli gledali doma. Vi pri Obzoru pometajte pred svojim pragom. — Navadite se biti najprvo značajni in se odvadite švigašvagarstva, če hočete da bo Vas kdo upošteval.

Kar se tiče pa stare domovine pišejo Father Černe čisto pravilno. Ponatisnili ste tisti članek, kjer se omenja razne priprave za zaščito izseljenec. Dobro to je za pozdraviti. To bi bila morala domovina že dolgo dolgo storiti. Urednik Obzora je menda spal, da ni videl, da so na to tukašnji listi domovino opozarjali že dolgo vrsto let. Sama se torej domovina tudi na to ni zamislila. A na naše tolarje se je pa vedno rada zamislila.

Vašega zmerjanja smo sili in povem Vam da ne samo jaz, ampak še mnogi drugi. To bote spoznali sami kaj kmalu.

Velika važnost. Uradni predstojnik: Zdi se mi gospod kancelist, da je v naši sobi silno mnogo muh.

Kancelist: Da, gospod predstojnik, že celo dopoldne jih štejem. pa nemorem dognati ali jih je stoindvainsedemdeset ali stoindvainsedemdeset.

Vsak po svoje. Petleten Francek je bil prikrat s svojim očetom v koncertu. Neke mu pevcu ploska občinstvo tako da mora pevec svojo pesem ponoviti. "Papa," vpraša Francek — "ali je ta mož tako slab pol, da mora ponavljati?"

Reklama. Gost: Slišite natakar! Kako je pa to, da je porcija danes tako majhna. Včeraj je bila še enkrat tako velika.

Natakar: Včeraj ste sedeli pri oknu, tako da je vsak, kdor je šel mimo videl, kakšna je porcija.

Teško delo. Turist najemniku gorskega hotela: "Okraj, postrežba in zrak, vse se mi dopade; samo večjih ponoči nekaj škripa v sosedni sobi poleg mene."

Najemnik: "To je naš hlapec, ki piše svoji Špeli v mesto."

Odkritosrčen pismonoša. V Dolenju vas prišlo je iz Amerike na zaslednika Potrebujes priporočeno pismo. Pismonoša Lahkopet zapisal je na zadnjo stran pisma sledeče opazke: "Nazaj, naslovljenca nemogoče najti, vse poizvedbe brezuspešne. Naslovljenec baje odpotoval v večnost, kam ravno neznano."

Iz šole. Učitelj: "Povej mi kak dokaz, da je pokrivala afrikanske puščavo pred več tisoč leti voda."

Učenec: "Zato, ker nosijo ondotni zamorci kratke, ali kopalne hlače."

Vi se nekaj postavljate s kulturo, povem, da taka kultura, kakoršno imate Vi je vredna le kake šlake.

To sem Vam imel za povedati ob tej priliki. Če treba še se bom še oglašil.

M.
(Op. ured.: — Zadnji del dopisa smo izpustili, dasi je res kar omenjate v njem. Vendar peva nista kriva. O tem bomo spregovorili tudi mi o priliki. V ostalem pa se ne razburjajte, kar pišejo kaki zelniki žurnalisti. Pustite osle rigati, da se izrigajo... Pametnega in stvarnega itak ne vedo nič. Čemu se ukvarjati z osli?!)

ŠIRITE AMER. SLOVENCA!

BOLJŠEVIZEM

Gotovo je boljševizem posebno svarilo, ki ga daje Bog vsej Evropi: zrel sad je novodobne kulture, mamonizma in socializma.

"Novi red."

Boljševiki niso samo politična stranka s posebnim gospodarskim načrtom, hočejo preustrojiti vso duševnost človeškega rodu. Polagoma hočejo s silo vcepiti narodom popolnoma nove nazore o družbi, o lastnini in mu iztrgati stare. — Skupna last zemlje in vsega imetja je njihov vrhovni vzor. Posamnik naj popolnoma vtopi svojo osebnost v skupnost: na mesto osebnega Boga stoji božanstvo skupne družbe. Kolektivna (skupna) družba je nad človeška tvorba, nekako višek populnosti, ki bo ohranila večno vrednost. Judje, ki imajo še

vedno vero v bodočega Mesijo, ki bo začetnik večnosrečne dobe, so videli v komunistični državi izpolnitev teh svojih nad: videli so raj na svetu. Zato so se pridružili boljševikom. Pa ljudstvo, kakor je zdaj, še ni izbrano ljudstvo; treba ga je očistiti vseh "meščanskih in kapitalističnih predsodkov."

"Vsa oblast proletarcom."

Sicer se poudarja geslo: Vsa oblast proletarcom, toda ker niso še vsi proletarci popolnoma prežeti od komunizma, naj izvršujejo oblast samo izbrani zastopniki proletarcev, vse drugo ljudstvo, ker še ni zrelo, nima nobenega glasu. Tako so nekateri komunistični polbogovi zavladali kot tirani nad vsem ljudstvom; kajti oni edini so bili nekako vtelesen in poosebljeni predstavniki čiste

ga komunizma. Judje so to zamisel usuznjena vsega naroda z veseljem sprejeli in se prerinili v prve vrste. Takoj so razumeli položaj in se izdali za komuniste najčistjega kova. Ker se je vsa druga ruska inteligenca odvrnila od komunistov, so judje boljševikom vrlo dobro došli, da so izpolnili ogromne vrzeli. Tako je bilo v centralnem izvršilnem odboru komunistične stranke, ki je v resnici obvladalo Rusijo, do 90 odstotkov judov.

"Veseli se do dela, pravičnost in ljubezen."

Ker so boljševiki kot glavni in zadnji cilj postavili človeško družbo, ki skupno poseduje in uživa zemске dobrine brez oziroma in pričakovanja večne sreče, so vzeli boljševiki ljudem vse selje do dela. Ne delajo več, da bi si ustvarili lasten dom, lastno družino, delajo samo radi imetja, dobička. Ta gola do-

bičkaželjnost med delavci ustvarja med njimi sovraštvo. Ves družabni red sloni na pravičnem medsebojnem razmerju stanov. Pravična zakonodaja mora to razmerje urediti, da povrh mora vladati še medsebojna ljubezen. V Rusiji ni ene druge. Tam ni več sodniške oblasti, ki bi brez oziroma na desno in levo delila pravico. Boljševiška vlada sama je obenem tudi sodna oblast. Skoz leta ujetniki niso vedeli, kaj jih čaka. Vsak hip so se odklenila vrata te ali one ječe, tega in onega jetnika so zvezali in ga odpeljali na morišče, ne da bi vedel zakaj. Jezuit Muckermann je bil ujet v Smolensku in pravi: "Jelnike so zvezali, jih vrgli na avto, odpeljali pribelem dnevu kam na polje, in jih tam ustrelili."

O ljubezni ni govora: vsa država se je spremenila v eno samo tovarno, mnogo cerkva je

zaprtih in razglašanih za državno last; vsa dežela je polna ogleduhov, ljudje samo šepetajo, nikdo si ne upa povedati odkrito svojega mnenja; boljševiki nadzorujejo svoje lastne ljudi. Vse v Rusiji je železno povelje. Ljudstvo ječi pod strašnim nasiljem, ljubezen je popolnoma izginila iz Rusije.

Boj proti Bogu.

Toda boljševiki so, kakor omenjeno, svoj komunizem, vero v blaženo človeštvo, ki bo kolektivno (združeno) imelo vso oblast, proglasili tudi kot vero bodičnosti, ter so dosledno začeli neusmiljeni boj zoper vsako vero v Boga. Boj proti Bogu pa vodi vlada sama, ker je namreč vera v posmrtno življenje naravnost protidržavna, v kolikor zanika cilj komunizma: blaženi in večno srečni komunistični raj na svetu. Verske svobode radi tega v Rusiji ni,

ker je vsaka vera "predsodek kapitalistične družbe." Mladina se do 18. leta ne sme poučevati v verouku. Vsak zločin je dovoljen, ki pospešuje dosego komunističnega cilja. Vse pa, bodi še tako vzvišeno in plemenito, je najhujše zlo za boljševika, če je zoper komunizem. Uvedli so novo moralo, ki ima edino pravilo: Uspešni razvoj komunizma. Zato je boj zoper vsako vero tako strasten in neusmiljen. Vsaka vera namreč uči, da je tuzemsko življenje priprava na posmrtno življenje; boljševiki pa pričakujejo raj na zemlji. Zato beremo v protiverskem učbeniku (Stepanov: naloge in metode protiverske propagande, Moskva, 1923) sledeče: "Naša pota so druga, kakor ona katerekoli vere... Čelo slepmo bo jasno, da je skrajni boj proti popom, se li imenujejo pastor, abbe, patriarh, mulla, ulema ali pa-

pež, potreben in da se mora neizogibno na boj razviti v boj zoper boga, bodisi Jehova, Jezus, Buda ali Allah. Tako razumemo tudi geslo Leninovo: "Vera je opij (strup) za ljudstvo."

Smrt krščanstvu.

Predvsem velja ta neizprosen boj krščanstvu: kajti krščanstvo uči svetost osebnosti lastnine, vpoštevata različne stanove in zmognosti ter priporoča bednim in nižjim slojem potrebljivost in ponižnost. Popolne enakosti med ljudmi in popolne sreče nikdar na svetu ne bo; nasprotja in krivice se bodo v polni meri izravnavale šele na drugem svetu. Boljševiki skušajo te temeljite ideje krščanstva v kali zatreti. Predvsem skušajo razkristjaniti mladino. V šolah je brezverski, protikrščanski pouk strogo predpisan. Nadalje se javna (Dalje na 3. strani.)

Tvoj nedeljski tovariš.

TEDENSKI KOLEDAR.

13. Nedelja — 21. po bink. Edvard.
14. Ponedeljek — Kalist.
15. Torek — Terezija.
16. Sreda — Gal.
17. Četrtek — Hedvika.
18. Petek — Luka, ap.
19. Sobota — Peter Alk.

Rev. K. Zakrajšek:

21. NEDELJA PO BINKOŠTII.

Delo je kazeno za greh. Človeško telo je bilo ustvarjeno, da naj bi ne delalo, vsaj da bi ne čutilo teže dela. Zato že po naravi želi počitka in se boji težav, truda in trpljenja. Kaj čuda, da se človek potem tako lahko uda tej želji, ki mu lahko postane strast, ki jo imenujemo lenoba.

1. Len je tisti, ki se neredno izogiba vsakemu delu in trudu in tako zanemarljivo svoje stanovske dolžnosti, ali ki ne izvršuje svojih dolžnosti do Boga. Tako je lenoba telesna in duševna.

Telesna lenoba se boji vsakega dela, pa naj bo to z rokami ali pa z umom. Je to delamrznost ali postopanje. Vsak stan nalaga človeku gotovo delo, katerega je dolžan izvršiti kolikor mogoče vestno in točno in natančno. So pa dela različna. Delavec, kmet in dr. morajo delati z rokami. Umetnik, znanstvenik, duhovnik mora rabiti svoje možgane. Oboje je pa delo. So ljudje danes, ki trdijo, da je delo samo ono z rokami. Pamet pa pravi, da to ni res. Dostikrat je duševno delo z umom težje in napornejše. Človeška družba pa potrebuje obojega dela. Vsi ne moremo biti delavci in ne vsi znanstveniki. Vsak si lahko izvoli svoj stan, ki mu nalaga svoje delo. Vsak pa mora izvršiti kakšno delo. To je dolžnost vsakega človeka. Sv. Pavel pravi, da naj tisti, ki ne dela, tudi ne je. — Delamrznost je danes posebno veliko med našo mladino, ki se boji vsakega dela. Po mestnih ulicah vidite na tisoče takih postopancev, o katerih pravimo, "da Bogu čas krajejo."

Duhovna lenoba je verska mlačnost, je površnost in izvrševanju del bogoslužja in usmiljenja. Te lenobe je še več na svetu, kakor telesne. Današnji človek se žene za svetnimi dobrinami, ki ga že ženo k delu. Zanemarljivo pa duhovno delo, za katero je ustvarjen. Zato pa, kako se zanemarljivo molitev, služba božja, sveti zakramenti! Kako malo se misli na izvrševanje dobrih del usmiljenja in ljubezni do Boga in do bližnjega!

2. Tudi iz te strasti izvršajo mnogi grehi. Lenoba je vragova mreža, pravi že narodni pregovor. Mladina noče delati in se potika brez dela po mestnih ulicah. V kake strašne hudobije se pogreza radi tega! Zaide v slabo družbo, kjer ga nauče vsega hudega in zapeljajajo v velike hudobije. Ker noče mladina delati, denarja pa hoče, zato toliko tatvin, ropov, sleparije in tudi umorov in pobojev. Ječe so polne žrtev te strasti. Le prevečkrat je konec nasilna smrt na vislicah ali na električnem stolu.

Lenoba na duši, mlačnost v veri, je nevarna bolezen, o kateri pravi sv. pismo: "O, ko bi bil vroč ali mrzel! Ker si pa mlačen, te bom začel izpljuvati iz svojih ust." Konec je navadno odpad od vere in večni pogubljenje.

3. Lenoba je sramotna in grešna strast. Nek berač je prosil vbojajme. "Kakšno bolezen pa imate, da ne morete delati?" vpraša ga gospodinja. "Me je sram povedati," odgovori mladi berač. "Kar povejte! Vam bom dala dolar, če poveste," pravi. "Dobro! Dajte mi ga!" In gospodinja, radovedna, mu ga je dala. Berač se zahvali in pravi: "Lenoba."

Da, sramotna je ta strast, ako se pravi o kom, da je len. Nihče ga ne čiša. Nesreča je zase in za druge. Koliko revščine po družinah povzroča. Grešna je, ker nas je Bog ustvaril za delo in mora vsakdo delati za svoje življenje. Posebno pa je sramotna duhovna lenoba. Mlačni kristjani so nekaj, kar je najslabšega na svetu. Skoda in sramota so vere. Grešna je posebno, ker nas je Bog ustvaril za to, da bi ga častili in mu služili. Velika odgovornost nas čaka pred Bogom, ako smo leni v službi božji in v skrbi za svojo dušo.

Varujmo se te strasti! Starši, učite svojo mladino pred vsem pridnosti in vestnosti in natančnosti kakor v izpolnjevanju stanovskih dolžnosti, tako v izpolnjevanju dolžnosti do Boga! Bodimo pridni in koristni člani človeške družbe, svoje družine in svoje cerkve! Delajmo telesna in duhovna dela usmiljenja in ljubezni, kjer se nam nudi prilika! Bodimo pridni pri delu in to nam bo oslabilo naše življenje, ker ni prijetnejšega občutka, kakor je po izpolnitvi svoje dolžnosti. Amen.

Kalifornijsko GROZDJE

Prihaja sedaj v Chicago.

Vseh različnih vrst. Kvaliteta dobra.

CENE SO SEDAŽ NIŽJE, KAKOR BODO POZNEJE V SEZONI.

Polne zaloge so sedaj na razpolago na sledečih postajah:

SANTA FE TRACKS 21st & ARCHER AVE.
CHIC. & N. WESTERN R.R., CLINTON & KINZIE
ROCK ISLAND TRACKS TAYLOR & CLARK ST.
PRODUCE TERMINAL, 27th St. & ASHLAND Ave.
CHICAGO.

Zmerne cene za prevažanje grozdja v katerikoli del mesta so jamčene. (2910)

VATIKAN IN FAŠIZEM.

Ob sklepu lateranskega konkordata je italijanske katoliške kroge prevzel nepopisen optimizem, ki je našel odmeva po vsem daljnem katoliškem svetu. Pij XI., čigar osebnostno delo je bilo sprava med sv. stolico in italijansko državo, je pa takoj modro uvidel, da bi praktična izvedba konkordata mogla naleteti na razne težkoče, ki čisto ne izhajajo od vodstva, ampak od podrejenih fašističnih organov. In res je prišlo do nesporazumljenja glede svobodnega udejstvovanja katoliške akcije. Med "Osservatore Romano", vatikanskim glasilom, in "Popolo di Roma" se je razvila živahna in dolga polemika o značaju katoliške akcije. "Popolo" je trdil, da katol. akcija spada pod čl. 214 in 218 italijanskega policijskega zakona in da morajo vse organizacije, ki so v zvezi s katoliško akcijo (Marijine družbe, tretji red, mladinske patronažne organizacije itd.) dobiti od države dovoljenje, da bodo imele pravico združevanja. Shodi morajo biti policiji priključeni, prav tako morajo predložiti sezname odborov v potrditev. Na vsak način se je skušalo na tak način vtisniti katoliški akciji politični značaj.

"Osservatore" je z vsem razpoložljivim materijalom dokazoval nepolitičnost katoliške akcije in je proti onim, ki so nezaupljivi in nepomirljivi, opozarjal, da je že tudi v letih 1919. do 1925. v dobi italijanske ljudske stranke, obstajala katoliška akcija kot politično nezavisna, le od cerkve vodena organizacija. Kot značilno je "Osservatore" navedel pismo, ki ga je kardinal Gasparri 2. oktobra 1922. pisal o katoliški akciji: "Katoliška akcija ni gibanje, ki bi bilo usmerjeno k materijelnim in zemeljskim ciljem, ampak išče duhovnega in nadnaravnega; akcija ni politična, ampak verska in zato v vsem odvisna od cerkvene avtoritete."

Največ škodujejo zdravemu razvoju katoliške akcije, kakor jo je zamislil papež, oni katoliški krogi, ki so popolnoma zavrnjeni v fašistično državo, ki zato v državni kontroli nad katoliško akcijo ne vidi nič neprimerne in so v svojem neumevanju tega gibanja iz konkordata poskušali navidezne analogne slučaje, da ima na pr. država besedo pri škofovem imenovanju ali nastavitvi župnikov. Podobno oblast naj bi imela država tudi nad katoliško akcijo. Tako za katoličane nevedno in ponižujoče pojmovanje je izraz o njih krogov, ki smatrajo konkordat za znamenje ugodnega brezdelja, pri čemer naj se vse naredi potom države in njeno silo, ne da bi pomislili, kako preživelo in za dušno pastirstvo pogubno je tako stališče.

Še vedno je zelo veliko vprašanje, ako in v koliko se bodo mladinske organizacije v okviru katoliške akcije ob Balili, oficijelni fašistični mladinski organizaciji, mogle uveljaviti. Okrog tega vprašanja se bo sukal najhujši boj. Fašizem se namreč boji, da bi mladina, ki ne bi uživala skozi, in skozi fašistične vzgoje, pogrešala onega ekskluzivno nacionalističnega duha, kakor si ga oni zamišljajo. Da vidimo, pod kakimi vidiki fašisti obravnavajo to vprašanje, zadostuje, ako navedemo, kaj pravi znani Settimelli v "Impero": "Fašistična država mora vzgajati za osvajanje, kajti ona je vtelesenje prvega naroda na svetu, italijanskega, kateremu je Bog izročil vodilno prvenstvo. Papež ne more tajiti, da vsi narodi na svetu vzgajajo ekskluzivnost. Zato bi bilo naravnost zločinsko, ako bi kdo skušal izvoliti narod (t. j. italijanski) sredi imperializma manjvrednih ljudstev razorožiti." To se očitno nanaša na pacifizem cerkve.

POŠTNI MINISTER — RAZNAŠALEC BRZOJAVK.

Lee Smith, angleški poštni minister, je povedal, ko se je vrnil z dopusta, mučen dogodek, ki ga je doživel v nekem malem kraju na deželi. Smith je šel v poštni urad, da bi kupil znamke. Pri tem je zapazil, da je poštna uradnica vsa obupana. Vprašal jo je po vzroku in zvedel, da je pravkar sprejela brzojavko, ki bi jo bilo treba takoj dostaviti, pa edini pismošoj, ki ji je na razpolago, sedaj raznaša pisma. Po predpisih sama pod nobenim pogojem ne sme zapustiti poštne urada, ima pa pravico, da v takem slučaju lahko izroči brzojavko v svojo dostavo ljudem, ki jih pozna, in jim za pot izplača 3 penny. Minister se je ponudil, da bo on dostavil brzojavko, nakar je gospodinja, ko si ga je natančno ogledala, izjavila, "da izgleda gospod, kateremu more zaupati, zato mu bo v božjem imenu izročila brzojavko." Na vprašanje, kaj je napravil s pošteno zasluženimi peninji, je minister odgovoril le s smehljajem.

KOMUNISTE IZDAL POŽAR

Warsava, Poljska. — V južnopolskem mestu Nova Slupia je izbruhnil velik požar, ki je uničil 70 hiš, dve sinagogi in vse premoženje 350 družin. Prinesel pa je požar na luč dneva lokalno komunistično zaroto. Ogenj je namreč povzročil eksplozijo velike zaloge municije, ki je bila skrita v podzemlju sinagoge. Po preiskavi je policija prišla na sled komunistični organizaciji in je takej bilo aretiranih 11 oseb.

VIHAR SE NI PONEHAL

New York, N. Y. — Vihar, ki je razsajal po Bahamskem otočju in po Floridi, je vzel svojo pot ob vzhodnem obrežju in prihrumel celo v New York. Povzročil je več manjših poškodb, oviral je promet na suhem in na morju in v New Jersey je potrgal vse telefonске in telegrafске žice. Na celi poti pa ga vedno spremljajo siloviti nalivi.

SAMOSTAN POD ZEMLJO.

Boljševiška vlada je našla grozo. Nič manj kot pravoslavni samostan skrit globoko doli v nekem rudniku v samarskem okrožju (ob reki Volgi). Tam so se zbirali verniki iz cele dneve oddaljenih vasi k službi božji. Vlada je redovnika preganjal in rove zasula. Verska nevarnost v samarskem okrožju je zginila.

Mllington Studio

JOHN F. GLOMB, Prop.

FOTOGRAFSKI ZAVOD

2006 West 22nd Street (Near Robey St.)

Phone: Canal 1807.

Izdeluje vsakovrstne umetniške slike, ročno slikanje in povečanje.

KAJ JE NOVEGA V PRIMORJU?

Davek na slovenski jezik.

Za napise in javne oglase v tujem jeziku je bila po odloku 9. maja t. l. določena petkratna pristojbina. Nekateri občinski načelniki so vporabljali ta odlok tudi za napise v slovenskem jeziku in so predpisovali za nje petkratno pristojbino. Vaški čevljar v Kojskem je moral plačati za napis v slovensčini 183 lir. K odloku 11. febr. 1923. o določbah pristojbin za napise in oglase v tujem jeziku je ministristvo izrecno razglasilo, da se slovenski in nemški jezik ne smeta smatrati za tuja jezika. Tozadevno se z novim odlokom iz letošnjega maja ni nič izpremenilo, zato je bil goriški prefekt s slovenske strani naprošen za točna navodila občinskim načelnikom v tej zadevi.

Oljna letina.

Na Koprščini so imeli lani 14.883 kvintalov maslin (oliv) kar je dalo olja 1970 kvintalov. Tudi pridelek prejšnjih let je bil precej enak lansko. Ako računamo ceno olja za kvintal 750 lir, znaša škoda, ki jo ima Koprščina radi pozebljenih maslin, okoli 1 milijon in 400 tisoč lir. Enako tudi v drugih delih istrske pokrajine ni bilo maslin. Že iz koprskih podatkov je razvidno, kakšno ogromno škodo trpijo letno istrski seljaki, ker jim je zima uničila masline.

Odlikovani.

Goriška deželna komisija za žitno bitko je v svoji zadnji seji določila nagrade za tekmovalce v letu 1928-29. in izročila med drugimi: v oddelku za veleposredstva priznalo diplomu in kolajno Stefanu pl. Premerstajnu v Ljubevču pri Idriji, Ivanu Lampetu v Črmenem vrhu, Alojziju Novaku v Idriji in Cirilu Rejcu v Cerknem; v oddelku za srednja posredstva osmo nagrado Angelu Mlečniku v Bukovici in v oddelku za mala posredstva deveto nagrado Josipu Mozetiču v Biljah.

Dalmacija 96% jugoslovanska

Koliko je Dalmacija italijanska, o tem pričajo najbolje številke ljudskega štetja. Leta 1910. so našli v Dalmaciji 610.669 Jugoslovancev, to je 96.16 odstot. in 18.028 Italijancev, to je 2.34 odstot. prebivalstva. Znani tržaški novinar Mario Nordio je s potovanja po Dalmaciji pred dvema letoma povedal v "Piccolo" da je v deželi Italijanov menda šest ali sedem tisoč. Pribežnikov iz Dalmacije v Italijo je tudi le par tisoč.

Kaznovani radi slovenskih knjig.

Mladega fanta, po domače Tončkovega iz Ljubina, so obsodili v Tolminu zaradi slovenskih knjig, ki so jih našli pri njem, na 35 dni zapora pogojno. Enaka kazen je zadela tu-

di tolminskega kaplana Premrla, ki je pa proti obsodbi vložil priziv.

Italijansko vino spodriva domača vina.

V Primorje prihaja vedno več vina iz notranjosti države, ker ima domače vino precej višje cene. V južnih pokrajinah je še nad 20 milijonov hl neprodanega vina lanske letine. Novi most iz Kalabrije ponujajo zelo poceni. Zato ni za letošnji domači pridelek položaj posebno ugoden.

Iz Gorice.

Nov zelenjadni trg so otvorili v Gorici ob Verdijevem Korzu. Gradba je moderno delo. Na prostoru prejšnjega trga se zgradi poštna palača.

Primorski grobovi.

V Volčah je nenadoma umrla gospa Marija Mikuž-Bukovec, učiteljica. Bila je zelo priljubljena. V Prvačini je zatisnila oči osemdeset let stara. Franciška Šušmelj, Na Planini je brežina zasula gospodarja Franceta Pipana. Na Votivda, ki jo ima Koprščina radi pozebljenih maslin, okoli 1 milijon in 400 tisoč lir. Enako tudi v drugih delih istrske pokrajine ni bilo maslin. Že iz koprskih podatkov je razvidno, kakšno ogromno škodo trpijo letno istrski seljaki, ker jim je zima uničila masline.

BOLJŠEVIZEM.

(Nadaljevanje z 2. strani.)

božja služba kolikor mogoče ovira, mnogo cerkva so boljše-viki spremenili v gledališča ali v javne lokale. Na drugi strani pa vlada deli med ljudstvo protiverske in bogokletne spise in ga sili, da mora prisostvovati javnim predavanjem, ki jih prirejajo boljševiski govorniki.

Boljševiki hočejo napraviti iz cele Rusije veliko vojašnico, v kateri vsi enako mislijo, govorijo, hodijo. Vse, kar je ustvarilo krščanstvo, mora izgniti. Umetnost, književnost, zabava: vse mora služiti enemu cilju: narod naj časti mesto pravega boga kolektivno, skupno človeško družbo kot najvišje bitje. Človek kot tak je postal bog.

V NAJEM SOBA.

Odda se soba za enega ali dva moška, ali dve gospodinjici, pri pošteni družini. — Alois Rupnik, 144 Foxall St., Brooklyn, N. Y.

Iz stare domovine "PLANINKA" čaj za zdravljenje.

V zalogi imamo zdaj iz stare domovine naš poznani zdravilni čaj "Planinka", od znanega lekarnarja v Ljubljani Leo Bahoveca, ki ga izdeluje "Planinka" čaj pomaga v vsakem slučaju bolzni. Zenske, moški in otroci, vsi danes v Evropi rabijo "Planinka" zdravilni čaj, ki ga priporočajo lekarnarji kot naravno in sigurno sredstvo v vsakem slučaju bolzni. Ako vam vaš zdravnik ni pomagal, poskusite Planinka čaj in prepričali se boste o njegovi moči. Sestavljen je iz trave, zelišč in korenin, ki so nabrane ob pravem času. Naravno zdravilo za vse. 1 velika skatija stane samo \$1.00. Imamo tudi druga zdravila. Dr. Wolfsteinovo zdravilo za revmatizem, ki se pije in ki pomaga v najtežjih slučajih bolzni revmatizma.

1 steklenica \$1.25
"Bejokosa", pripomoček proti sivim lasem, vrača lasem pravo barvo. Odstranjuje lišaj in varuje pred izpadanjem las. Ne vsebuje nič strupa, ampak je čisto naravni zeliščni proizvod. Garantirano. 1 steklenica \$2.00
Ne pošiljate denarja; plačate, kadar boste prejeli. Adresirajte pisma in naročila na sledeči naslov: V. S. Vlahovič, Importer, P. O. Box 185-W, Union City, N. J.

DRUŠTVO SV. VIDA

štev. 25, K. S. K. I.

CLEVELAND, O.

Leto 1929.

Predsednik, Anton Škulj, 1099 E. 71st St.
Podpredsednik, Anton Strniša.
Tajnik, Anthony J. Fortuna, 1093 E. 4th St.
Zapisnikar, John Skrabec.
Blagajnik, Ignac Stepic.
Nadzorniki: John Znidarsic, Stanley Zupan, Jos. Germ.
Zastavovodja, John Modic.
Vratar, Jacob Korencan.
Bolniški obiskovalec, Joseph Ogrin, 3020 Farmelle Ave.
Duhovni vodja, B. J. Ponikvar.
Zdravniki, Dr. M. F. Onan, Dr. M. J. Oman in Dr. L. J. Perme.
Društvo zboraže vsako prvo nedeljo v mesecu v Knausovi dvorani ob 1. uri popoldne.

Društvo se sprejmejo člani(ice) od 16. do 55. let.
Zavarujete se lahko za 20-letno zavarovalnino ali pa za do smrti zavarovalnino in sicer za \$250, \$500, \$1000, \$1500 in \$2000 posmrtnine.

Društvo se sprejmejo tudi otroci od 1. do 16. let.
Za bolniško podporo za \$7.00 in \$14.00 tedenske bolniške podpore, v slučaju bolni, bolnik naj se naznani pri tajniku samo, da dobi zdravniški list in karto in naj se ravna po pravilih.

Asement se pobira na seji samo ob 10. ure popoldne do 4. ure popoldne.

DR. SV. MARIJE MAGDALENE
štev. 162, K. S. K. I.
CLEVELAND, O.

Odbor za tekoče leto 1928:

Predsednica, Helena Mally, 1105 E. 63rd St.
Podpredsednica, Antonia Zupan.
Tajnica: Marija Hočevar, 1206 E. 74th St.
Blagajničarka: Alojzija Pikš, 1176 E. 71st St.
Zapisničarka: Julija Brezovar.
Vratarica: Frances Kasunič.
Nadzornice: I. Genevieve Supan, II. Mary Škulj, III. Cecilija Znidarsic.
Duhovni vodja: Rev. B. J. Ponikvar, Zdravniki: Dr. M. F. Onan, Dr. James Seliskar in Dr. L. J. Perme.
Redna seja se vrši vsaki prvi ponedeljek v mesecu v stari dvorani šole sv. Vida.

ROJAKOM V VEDNOST.

Kdor namerava kupiti novo pohištvo, se mu priporočam, da se zgleda pri meni. Imam zveze s tovarno pohištva, in preskrbim mu lahko prvovrstno blago po "wholesale" cenah. Oglasite se pri John Simec, 2056 W. 22nd St., Chicago. — Tel. Canal 5346, ali pa na 6141 W. 19th St., Cicero, Ill. (2897)

PREVOZ - DRVA - KOLN

Rojakom se priporočam za naročila za prevoz — drva in prevajanje pohištva ob času selitve.

Pokličite

Telefon: ROOSEVELT 8221.

Louis Stritar

2018 W. 21st Place, Chicago, Ill.

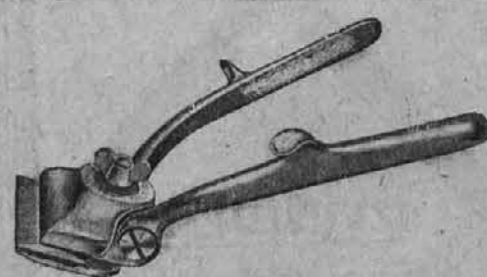
Phone: Canal 4340

Vinko Arbanas

EDINI SLOV. CVETLIČAR V CHICAGO

1320 W. 18th St. Chicago

Vence za pogrebe šopke za neveste in vse v to stroko spadajoča dela izvršujem točno po naročilu. Dostavljam na dom.

Ako hočete biti v svoji hiši brivec, kupite si "Barbers Clippers", enakega kakor ga rabijo v BRIVNICI. Podpišite in pošlite \$2.63 in poslali vam bomo "Barbers Clipper", poštnina plačana.

Ime .....

Naslov .....

Mesto .....

Naš naslov

Eichholzer & Co., Inc.

FOREST, CITY, PA.

T. C. Bridges:

Na pomoč

ROMAN.

"Dobro, vedel sem, da boš to storil, Greg," reče lepolasi fant. "Kajti če ti ne bi, bi pa midva. Ta dva pogumna fanta tudi zaslužita, da se jima s tem zahvališ."

"Vem," pravi Greg resno. "Pobrigal se bom za nju. Lahko noč!"

7. Lažnive pretveze.

Oba fanta odideta in pustita Grega samega z Jimom in Samom.

"Jaz sem sin profesorja Thorolda," pravi Greg. "Če ga želita videti, gresta lahko z mano naravnost k njemu."

Jim se je obotavljal, češ: "Morda bo bolje, da ti stvar prej pojasnim."

"Ne! Pojdimo takoj noter!" pravi Greg. "Jamčim vama, da ne bosta imela nobene neprijetnosti več."

Zopet je polizani močje odprl vrata, izrazil na njegovem obličju, ko je zagledal Gregova tovariša, pa je bil tako smešen, da bi se bil Jim najrajši na glas zasmel.

"Teh fantov ne smete peljati noter, Mr. Gregory," reče močje. "To sta slaba fanta. Gospoda so pred njima svarili."

"No, rešila sta me, da nisem utonil, ni še ena ura od tedaj," pravi Greg suho. "Naj potemtakem bosta slaba ali dobra fanta, sla bosta noter!"

Jarvisu se je nos povetil. Bil je tako klavern in smešen, da se je moral Jim ugrizniti v ustnico, sicer bi bil prasinil v smeh.

"Tega mi nista povedala, gospod. Rekla sta samo, da hočeta obiskati gospoda in gospod sam me je opozoril, da bosta nočjo prišla dva fanta z zlagano storijo o Mr. Alanu."

"No, topot ste pač ustrelili kozla, Jarvis," pravi Greg Thorold. "Pojdimo, fanta, k očku!"

Jim se ustavi in vpraša: "Ali je Alan Upton tvoj bratranec?"

"Da; toda kaj veš ti o njem?"

"Marsikaj," odvrne Jim. "In preden gremo dalje, ti moram naravnost povedati, da imam sporočilo od njega in da moram prav zaradi tega sporočila govoriti s tvojim očetom."

"No, vidite, saj sem vam jaz isto pravil, Mr. Greg," se vtakne vmes Jarvis.

Izraz zadrege je šinil preko Gregovega lica, pa takoj spet izginil.

"To me prav nič ne briga," reče uporno. "Rešila sta mi življenje in ta fant" — pokaže na Jima — "sami se lahko prepričate, Jarvis, je še sedaj ves premočen, ker se je potopil pome v morje. Slab človek bi pa kaj takega ne bil storil. Kdo pravzaprav pa je prišel svariti?"

V tem hipu se vrata pri vhodu v neko dvorano odpro in dva moža prideta ven. Prvi je bil mož širokih pleč, krepko rašen, z veliko glavo in odločnim, duhovitim obličjem. Prisodil bi mu kakih petdeset let in imel je visoko čelo in plešo, kratko pristrizena, črna brada pa je bila pomešana s sivimi nitmi. Drugi pa je bil majhen in suh, imel je jako blede obraz, dolg nos in tako svetle lase, da so bili videti skoraj beli in vse to je Jima takoj spomnilo na belo podgano.

8. Jim izve še več.

Ko zagleda fante, stopi mali mož hitro v ospredje in pravi s tenkim, ostrim glasom: "Saj sem vam pravil, Mr. Thorold. To sta ti-

sta fanta, ki sem vas pred njima svaril."

"Kolikor vem, sem vam naročil, Jarvis, da jih ne smete pustiti v hišo," pravi profesor Thorold in njegov mogočni glas grmi liki boben.

"Jaz sem ju pripeljal v hišo, očka," hitro reče Gregory Thorold. "Da bi bil kdo svaril, mi ni bilo znano, povem vam pa naravnost, ako bi njiju ne bilo, bi jaz ta trenutek ležal v zalivu na dnu morja. Plaval sem namreč danes popoldne nekoliko predaleč ven v morje, pa me je zgrabila oseka. Bil sem že izgubljen, ko sta se pripeljala ta dva fanta in Selby se je potopil pome in me izvlekel. Spravila sta me na obalo, me izročila Dicku in Harryju Neale pa takoj izginila, ne da bi čakala na mojo zahvalo. Pretaknil sem ves Apledore, da bi ju našel, potem pa sem ju našel tu, mokra in premražena in lačna, ko sem stopil skozi naša vrtna vrata."

Greg je vse to izdrl kar v eni sapi. Lica so mu rdela, oči pa mu živo žarele. Njegovega očetu so se težje obrvi dvigale, ko je poslušal in sopol je globoko. Nato pa se mahoma obrne k možu, ki je bil podgani podoben.

"Mr. Roland, ta zgodba mojega sina se pa malo sklada z vašo," reče s svojim nizkim, bobnečim glasom. "Pravili ste mi, da sta to dva zloglasna fanta, ki sta poslušala vašo pošiljatev in hočeta zdaj z ukradenimi vestmi izvabiti meni denar."

"Z ukradenimi vestmi!" se vroče krivo vtakne Sam. "Ta čevljev tiči na neki drugi nogi! Gadsden je tisti, ki je poslušal Jima, ko je govoril s tistim fantom v Braziliji."

Profesor Thorold se obrne k Samu: "Kaj je s tem, kar govoriš o Gadsdenu? Kaj veš o njem?"

"Kaj? Saj živi v veliki hiši prav nad našo v Poleaplpu," odvrne Sam. "In temu možu tudi ni ime Roland. Sneed (Snid) je in je Gadsdenov uslužbenec."

Sneed zleze ob teh odkritjih skupaj, testeni obraz pa mu postane bedast in rumen. Profesor zaprči svoje oči v skrušenega moža in Jim je čutil, da bi tudi on sam težko vzdržal tak prodiren pogled.

"Ali morete vse to zanikati?" vpraša profesor s glasom, ki je prav dobro posnemal oddaljeno grmenje.

Sneed je kar kopal pod temi očmi, ki so ga tožile.

"Jaz — jaz — vse to mora biti pomota," izjeclja nazadnje; nato pa se naenkrat s skokom umakne v sobo, od koder je bil pravkar prišel in zaloputne vrata za seboj.

Vsi ostali so bili tako presenečeni, da se za hip ali dva nihče niti ganil ni. Prvi si je opomogel Greg; skoči k vratom in pritiska na kljuko. "Zaklenjeno!" zavpije, ko se zastoni trudi, da bi jih odprl.

"Okno je odprto," pravi njegov oče. "Gotovo jo je ubral po tem potu!"

Greg se obrne, da bi šel skozi večna vrata ven, pa oče stegne svojo dolgo roko in ga ustavi.

"Pusti ga!" reče s svojim bobnečim glasom. "Naj gre k svojemu gospodarju nazaj."

"Ne bo ga dobil doma," pravi Sam z nasmehom.

"Zakaj ne, fant?" vpraša profesor.

"Zato, ker sva ga Sam in jaz ostavila na Sharpnose Pointu, kjer je prav trdno nasel," reče Jim.

Dve plošči najnovejše izdaje

- 25114-F— Dekleta v kmečki brivnici, Pridi sveti Martin, ... 75
- To sta zopet dva komada, polna veselja, šaljiva in zabavna, vesele popevke, pomešane z izbornimi dovtipi, in vse skupaj spremljano z živahnim muziko. Izdelali so ploščo pevci Adrije z godbo bratov Dajčman.
- 25115-F— Jest pa eno ljubco imam, Imam dekle v Tirolah 75
- Ako povemo, da ste na tej plošči pele Mary Udovich in J. Lavše, je dovolj, da si bo vsakdo predstavljaj, kakšna sta oba komada. Ljubki glas teh dveh pevcev poznamo že tako, da ga vedno želimo slišati ponovno in ponovno.

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

- 25014-F—Planinsko veselje Čevljarska polka, kmetška banda 75c
- 25016-F—Koračnica otroških pesni Na povelje, koračnica, instrumentalni kvartet 75c
- 25017-F—Zapoj mi ptičica glasno, petje z orkestr. Ptička, petje z orkestr. 75c
- 25019-F—Stiglic, valček Gorica, polka, slov. tercet 75c
- 25020-F—Stari kranjski valček Štajerska, harmonika 75c
- 25027-F—Sobotni večer, valček Nedelja, polka, harmonika in ksilofon 75c
- 25031-F—Na sveti večer pri Hošlink Pred volitvami, komična prizora 75c
- 25033-F—Gor čez Izaro Oj tam za goro, moški kvartet 75c
- 25035-F—Slovenska polka Slovenski ländler, tamburice 75c
- 25036-F—Slovenski valček Radostna, polka, harmonika, kvartet 75c
- 25037-F—Stoji, stoji Ljubljanka Sinoči je pela, slovenski kvartet, petje 75c
- 25039-F—Na poti v stari kraj, 1. in 2. del Ti si moja, valček, Hojer trio 75c
- 25040-F—Hojer valček Pečlarska polka, instrument. trio 75c
- 25041-F—Veseli rudarji, koračnica Sladki spomini, valček, Hojer trio 75c
- 25042-F—Daleč v gozdu, valček Večerni valček, orkester 75c
- 25043-F—Polka štaparjev Burja, koračnica, orkester 75c
- 25044-F—Coklarska koračnica Triglavski valček, Hojer trio 75c
- 25045-F—Mazulinka Ptičja ohcet, šotiš, Hojer trio 75c
- 25046-F—Ljubezen in pomlad Slovensko dekle, petje, moški kvartet 75c
- 25047-F—En starček je živel Sijaj solnčice, moški kvartet 75c
- 25048-F—Na kranjskih gorah, polka Gospodarstvo, ländler, instrument. trio 75c
- 25049-F—Zadovoljni Kranjec Prišla bo pomlad, moški kvartet 75c
- 25051—Vzajemnost, šotiš Kukavica, valček, Columbia kvintet 75c
- 25052—Na Adriatskem bregu, valček Na veseli svatbi, polka, harmonika duet 75c
- 25053—Hribčki ponižajte se Jaz bi rad rudečih rož, moški kvartet 75c
- 25054—Bodimo veseli, polka Na jadranski obali, valček, inštr. trio 75c
- 25055—Vigred se povrne Oj dober dan, moški kvartet 75c
- 25056—O mraku Dolenjska, moški kvartet 75c
- 25057—Slovenec sem Perice, moški kvartet 75c
- 25058—Janez Čuk in Milka Sova, I. del Janez Čuk in Milka Sova, II. del 75c
- 25059—Jaka na St. Clairu, polka Clevelandski valček, inštr. trio 75c
- 25060—Ziben šrit za ples Šuštar polka, harmonika 75c
- 25061—Žužemberk polka Zadnji poljub, valček, harmonika duet 75c
- 25062—Povšter tanc Ribeniška polka, harmonika in kitare 75c
- 25063—Ančka pojd plesat, valček Tromplan za ples, harmonika in inštr. 75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošljamo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljateljce. — Naročila blagovolite poslati naravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1848 WEST 22nd STREET

CHICAGO, ILL.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Nekdo mora biti kriv.

Nekdo na Dolenjskem je imel še iz časa pred vojno uradno naložen izkupiček od posestva v znesku 1200 kron. Zdal se mu javlja, da je to 300 dinarjev, in ker je dolar nekako petdeset dinarjev, bi imel tam kakih šest dolarjev. Še vedno upa seve, da bo dobil kakih 250 dolarjev, kar bi bil pred vojno. Med tem pa preklinja Srbe nad vse pretege, ker nočejo oditi in so baje le oni — izkradli ga za 244 dolarjev. Vsaka beseda je bob v steno. Ko bi bila Dolenjska ostala še pod Avstrijo, bi niti celega centa ne dobil, ampak stavim, da bi ne bil zabavljaj čez Avstrijo, nikakor ne, pač pa dosledno čez vojno, ki je vse to povzročila. Za zdaj pa je vrsta na — Srbih.

Amerikanska žurnalistika.

Imamo amerikansko in ameriško slovensko žurnalistiko, ako se ozremo po lastnem domu.

Amerikansko-slovenska žurnalistika je pač taka, kakršna je, dasi bi bilo želeti, ko bi mogla biti boljša. Razmere so take, da ne moremo imeti med našimi žurnalisti najboljših moči, ko mora marsikdo prijeti za pero, ker pač ni nikogar drugega. Pred časom se je vnela mala polemika o akademično izobraženih naših žurnalistih, kakršnih ni. Vsa hiba pa morda ni ravno na tem, da nimamo ali ne moremo imeti akademično izobraženih žurnalistov, in takih, ki bi bili sposobni biti na tako važnih mestih, naša hiba in rana je bolj v tem, da postane marsikateri "žurnalist", ki je prišel med to pleme le bolj iz potrebe, silno nadut, opletava okoli sebe, kakor bi bil vsaj žurnalistiko in še mnogo več požrl kar z veliko žlico. Pregovor pravi, da je hudo grda roba, ko postane hlapec — kralj.

Tudi amerikanska žurnalistika je pod kritiko, dasi je žurnalizem v Ameriki baje na vrhuncu, ako se namreč ozremo bolj na zunanji obseg, za tistotone pa prav obe oči glede notranje vrednosti te žurnalistike.

Dokaz imamo v The New York Worldu. Urednik mestnih zadev, James W. Barrett, je poučeval en mesec o žurnalistiki na naši državni univerzi v Boulderju. O vtihih pri tej priliki je pisal v New York Worldu. Opazke so pikre, žal, pa le preveč resnične. Med drugim piše:

"The thing that impressed me most forcibly during my experience as a teacher of journalism," he declared, "was the realization that we are permitting young men and women to go into journalism, a highly specialized field, without a proper foundation. The plain and simple fact is that a great many of them can neither spell, write nor read a newspaper intelligently. Instead of taking courses in feature and editorial writing they should take high school or grammar school English. Some teachers in the English department at Colorado university told me that bad spelling has become such an acute problem that it has been necessary to reduce the required minimum for a student from 5,000 to 2,000 words."

Ta stran pri žurnalizmu zadene bolj zadevo znanja angleškega jezika, pravopisa. Ko je ta stran zelo pomanjkljiva, in se namerava nekako reducirati kvantiteta, obseg zahtevanega znanja, meni J. W. Barrett:

"The failure of lower schools

to turn out good spellers, grammarians and writers of English is frequently covered by specialization in other courses such as the sciences, but this failure is absolutely fatal in reference to journalism. The fact seems to be that the journalism teacher is reaping the harvest of neglect sown by grade and high school teachers. In other courses there is not so much reason for complaint, but in newspaper work, where accuracy is the fundamental principle, the admission of a bad speller is nothing less than a crime."

Na istinito kvaliteto, kakršno se lahko pričakuje od katkega žurnalista, pa se nanašajo sledeče opazke:

"Another fault of pre-journalism teachers is that they make no effort to teach the habit of newspaper reading. My first day on the job at Colorado I gave the students a test in newspaper reading and, while some came out well, many of the answers were, indeed, distressing."

"The tests consisted of simple identification of persons and places. One of the questions was: 'Identify briefly, as for a newspaper, Lindbergh, Morrow, Dawes, Lloyd George, Rosika Schimmer, Upton Sinclair (who was at that time suing The Denver Rocky Mountain News); locate and describe Wall Street, the Latin Quarter, Greenwich Village, Palestine, etc.'

"I was horrified at some of the answers," Mr. Barret declared. "One girl identified Lloyd George as King of England. The Latin Quarter was declared by another student to be the newspaper name for Nicaragua and other Central American countries. Upton Sinclair was put in jail for an oil scandal; Harry Thaw was editor of The Review of Reviews; and the most priceless gem of all, I think, was the identification of Palestine as a city in Egypt, noted for its Bible references."

"Wall Street, despite its fame, also received a new designation as a place in New York where wealthy people live."

"It would be too painful to recite any more examples and unfair to the students because most of them are probably not a whit different from students in other journalism schools. They are just average nice boys and girls with average education and a pronounced weakness for petting in class."

Glede kritike o nas smo Amerikanci zelo občutljivi, in občutljivi so v prvi vrsti ameriški Slovenci. Opravičeno, ako je kritika neopravičena, krivična, naduta, zlobna, zasmehljiva. Imamo slučaj iz najnovejše dobe. Ampak malo preveč občutljivi smo tudi, ko je kritika dobrohotna, resnična, stvarna. Neka opazka profesorja Šarabona pred časom je napravila mnogo prahu, pa je bila precej stvarna kritika oziroma opazka.

Barrettova kritika se nanaša na vso amerikansko žurnalistiko in je domača, iz ameriških vrst, nikakor ne tuja, da bi jo mogli sumničiti, k vsak — tujec se nam le prehitro zdi sumljiv, dasi smo bili sami še včeraj — tuji.

Ako kak nadut žurnalist postane nadut, ko se naduta žurnalistika kritizira, nadutosti ne bo ne konca ne kraja.

"Amerikanski Slovenec" je največji slovenski dnevnik in najstarejši slovenski list v Ameriki. Naročajte ga!

TISKARNA
AMERIKANSKI
SLOVENEK

DOBRO

delo, postrežbo
in nizko ceno
dobite pri nas!

Pišite nam po cene
predno oddate
naročilo drugam!

AMERIKANSKI SLOVENEK

1849 West 22nd Street,
CHICAGO, ILL.

IZVRŠUJEMO

točno in po najnižjih cenah vsa v
tiskarsko stroko spadajoča dela. Zlasti
se priporočamo slavnim družstvom za tiskanje
vseh tiskarskih tiskov. Istotako vsem trgovcem,
obrtnikom in posameznikom. Prestavljamo iz
slovenščine na angleško in obratno.
Nobeno naročilo preveč, nobeno
premal.